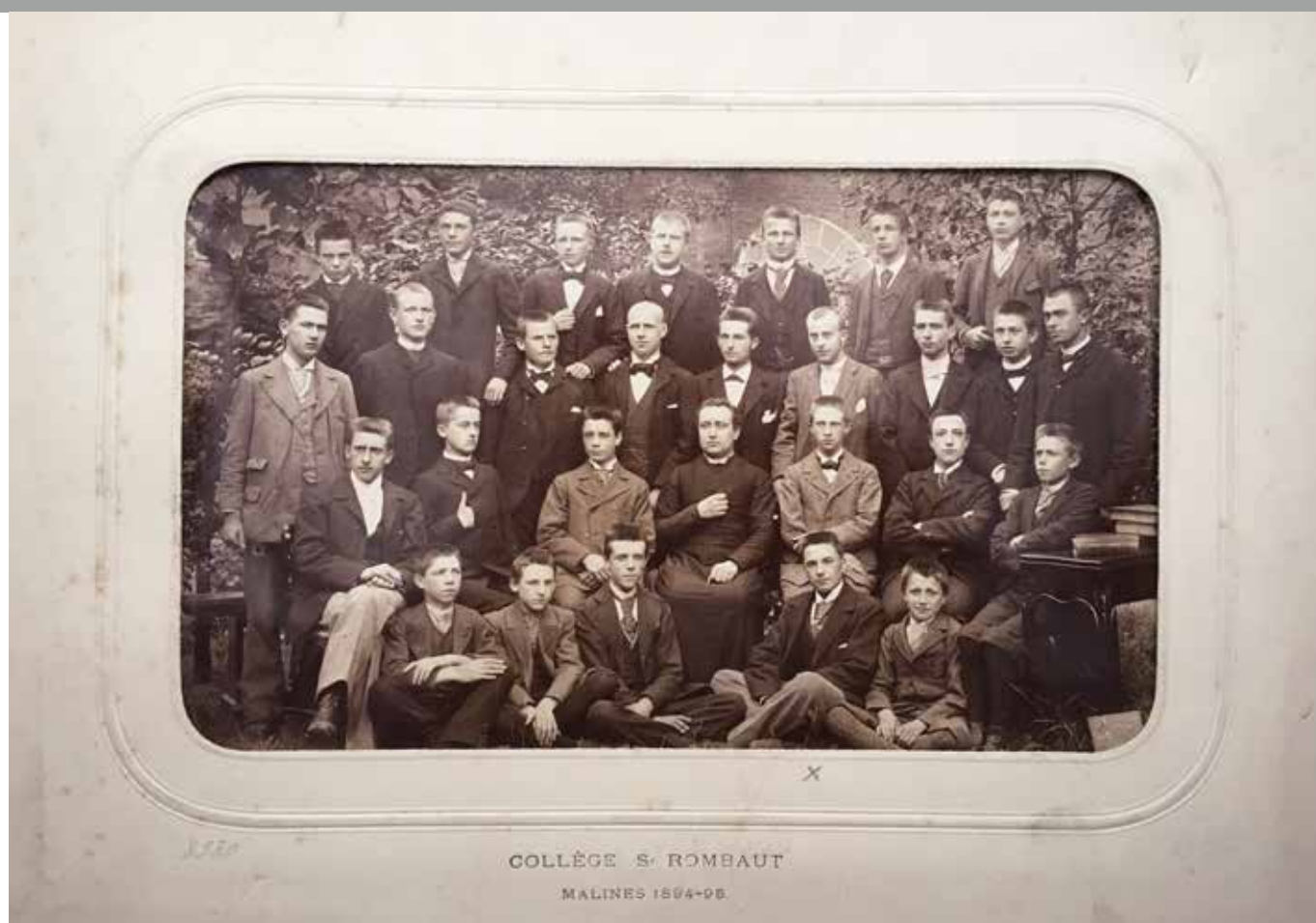

Leerlingenidentificatie op klasfoto uit Mechelen, 1895.

In het familiearchief van de meeste genealogen zitten wel oude portretfoto's van vóór de Eerste Wereldoorlog. Soms zijn er amateurfoto's bij, maar meestal zijn ze genomen door een professionele fotograaf. In de 19de eeuw gaat het dan over het carte-de-visiteformaat (ca. 1860-1914) of zijn grotere variant de kabinetkaart (ca. 1866-1914). Vanaf het begin van de 20ste eeuw komen postkaart- en andere formaten op. In deze rubriek analyseer en dateer ik telkens één of meer oude foto's. Gaandeweg ontdekt u tips om met uw eigen foto's aan de slag te gaan.

Peter Eyckerman

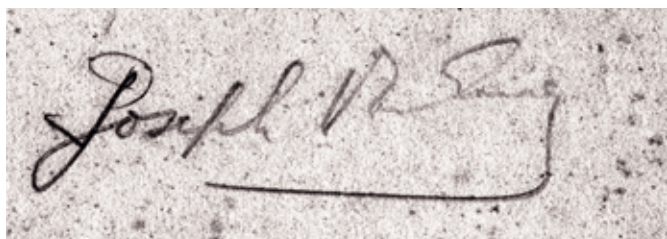

Klasfoto Sint-Romboutscollege Mechelen 1894-95 (collectie van de auteur)

Onlangs vond ik deze prachtige klasfoto van het Sint-Romboutscollege in Mechelen. Het geheel, met kartonnen kader, meet 22 x 30 cm, de foto zelf 14,5 x 23,5 cm. Het is een albuminedruk die mooi bewaard is gebleven.

De afmetingen van de foto doen vermoeden dat ze gemaakt is op een standaard 18 x 24 cm glasnegatief. De afdruk van dat negatief is dan wat bijgeknipt.

Onder de foto staat een kruisje bij een leerling op de onderste rij, dat moet de leerling zijn van wie dit exemplaar van de klasfoto was. Op de achterzijde staat in potlood een slecht leesbare naam geschreven, de naam van de leerling?

Digitaal verbeterd opschrift op de achterkant van het kartonnen kader: Joseph ...

Jules David Cavaz

De opdruk op de foto vertelt waar, wanneer en door wie ze genomen is.

Collège St Rombaut, Malines 1894-95. J. DAVID, Rue d Courcelles à Levallois-Paris.

J. David staat voor Jules David Cavaz (1848-1923), een Franse fotograaf uit Levallois, gespecialiseerd in groepsportretten, in hoofdzaak van scholieren en militairen. Hij reisde door heel Europa, en maakte groepsfoto's van Spanje tot Denemarken. Voor scholen maakte hij vaak een volledig album, met foto's van alle klassen, de leraars en de schoolgebouwen.

David had een speciale band met België. Na een carrière in het Franse leger, hij was sergent-major in 1871, begon zijn fotografenloopbaan op 25-jarige leeftijd via een partnerschap met Charles Bretagne in de periode 1873-1876, genaamd "Photographie des Écoles" (schoolfotografie) ².

Bretagne was ook Fransman, maar was sinds 1865 fotograaf in Leuven³. Eerst in de Bondgenotenlaan (toen nog Statiestraat) en dan in de Tiensestraat. Hij was, niet verrassend, gespecialiseerd in groepsportretten, waaronder klasfoto's. Hij verliet Leuven in 1871 om in Levallois te gaan werken.

Bretagne introduceerde David in Leuvense kringen, want die laatste trouwde er in 1874 met Marie Cécile Mathilde Daman, dochter van de Leuvense meester steenhouwer Jean Baptiste Daman.⁴

Bretagne & David werkten al internationaal. Ze maakten onder andere de foto van de 'wonderklas' van 1874-75 aan het Klein Seminarie van Roeselare onder leiding van priester Hugo Verriest, met o.a. Julius Devos, Albrecht Rodenbach, Kamiel Watteeuw en Constant Lievens⁵.

1 *Journal officiel de la République française*, 1-8-1871.

Via <https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k62007997/f1.item>

2 [Jules] DAVID & [Ch.] BRETAGNE, in *Directory of Belgian Photographers*, FoMu Antwerpen (<https://fomu.atomis.be/index.php/david-j-bretagne-ch:isaar>)

3 Charles BRETAGNE in *Directory of Belgian Photographers*, FoMu Antwerpen (<https://fomu.atomis.be/index.php/bretagne-charles:isaar>)

4 Burgerlijke stand Leuven, huwelijksakte 257 van 1874.

5 Letterenhuis, Stad Antwerpen. <https://dams.antwerpen.be/asset/b1jTRcZDoTYQohNUeTcBiQs>

De Société Littéraire van het Klein Seminarie te Roeselare, schooljaar 1874-1875. Door Bretagne & David (Collectie Stad Antwerpen, Letterenhuis).

David moet een topklasse fotograaf geweest zijn in zijn specialisatie, hij maakte foto's van het Spaanse koningshuis, en in 1878 voor de keizer van Rusland zelfs een fotoalbum van het Vaticaan, met foto's van de paus en diens hofhouding.⁶

Clichénummers

De foto's van David zijn in principe allemaal gemarkeerd met een clichénummer (negatiefnummer). Dat van onze foto bevindt zich net onder de rand van de passe-partout, het is 8930. Even vooruitlopend op wat volgt: alle foto's die David toen maakte in het college dragen opeenvolgende nummers beginnend met 89. Onze foto is dus de dertigste in die reeks.

Hanteerde David een bepaald systeem voor zijn nummering? Dat zou toelaten om verweesde en uit hun context gehaalde klasfoto's te plaatsen. Met dien verstande dat ook sommige andere groepsfotografen, zoals Morren, hun foto's nummerden. Het is niet omdat er een nummer op staat dat het van David is.

Het is alleszins duidelijk dat de eerste cijfers de opdracht(gever) identificeren, en de twee laatste cijfers het nummer van de foto binnen die opdracht.

In Spanje is al een poging ondernomen om de negatiefnummers te inventariseren in de *Collección Fernández Rivero*⁷. Zij claimen dat de nummers over de jaren heen doorlopen, in Spanje beginnend bij ±303xx in 1878, in 1894 zit hij aan 1820xx. Het lijkt erop dat David de nummering van Bretagne & David voortzette, want de foto van het Klein Seminarie uit 1874-75 draagt nummer 26763.

6 Enige tijd geleden aangeboden op een veiling: <https://veiling.catawiki.be/kavels/24175033-j-david-phot-levallois-paris-le-vatican-a-s-m-l-empereur-de-russie-1878>

7 <https://cfrivero.blog/tag/jules-david/>

De sequentie lijkt in grote lijnen te kloppen, maar er zitten wel wat afwijkingen tussen. Het is niet uitgesloten dat David op een bepaald moment opnieuw begon te tellen of een ander systeem invoerde. De nummering op de Mechelse klasfoto valt schijnbaar buiten dit systeem, het nummer 89xx is veel te laag voor 1894.

Misschien was het nummer niet zomaar een sequentiële nummer, maar een klantnummer, zodat hij het kon hergebruiken wanneer hij nog eens langskwam. Dat zou betekenen dat Bretagne & David al heel vroeg langskwamen in Mechelen. Dat is zeker niet onmogelijk gezien de Leuvense connectie. Er is wel geen dergelijk oud album bewaard in het archief van het Sint-Romboutscollege.

Of misschien werkte hij met assistenten of onderaannemers die een eigen nummering hanteerden. Of misschien nummerde hij per land apart. Er is veel meer onderzoek nodig om dit vast te stellen. Het zou interessant zijn om meer Belgische klasfoto's te vinden.

De klastitularis

Op de klasfoto zit op de tweede rij in het midden een priester. Dat is traditioneel de klastitularis. Wie was hij?

Om informatie te vinden over geestelijken moet je in de ODIS-databank van KADOC zijn. Daar kan je met wat moeite terugvinden wie als leraar actief was in het Sint-Romboutscollege in dat schooljaar. Dat leverde een lijst op met 22 namen. Slechts één ervan stond met foto in ODIS.

NAAM	LEEFTIJD in 1894
Georges Salmon	22
Augustinus De Bie	25
Franciscus Nève	25
Henri Van Hoof	25
Elias Tuyls	26
Jules De Coninck	28
Jan-Baptist Van Den Eeckhoudt	28
Jan-Baptist Van Keerberghen	28
Joseph Noyon	30
Eduardus Vanneygen	31
Edouard Van Den Broeck	32
Theodoor Janssens	33
Jean-Baptiste Van Loey	34
Edward Lemesle	35
Victor Raeymaekers	35
Ludovicus Mercelis	36
Josephus Reyniers	37
Ferdinandus Sterckx	37
Jean Wouters	37
Josephus Van De Velde	40
Pierre-Joseph Van Ballaer	43
Franciscus Van Der Auwera	48

Via de veilingwebsite Delcampe.net vond ik twee foto's op bidprentjes: Henri Van Hoof en Edouard Van Den Broeck.

Verder zoeken in allerlei bidprentjesdatabanken zou uiteindelijk ook tot een geslaagde identificatie leiden, maar ik contacteerde eerst het Sint-Romboutscollege in Mechelen. Ze beschikken over heel wat oud archief en de archivaris was heel enthousiast en behulpzaam.

Volgens de archivaris is de foto genomen achter de studiezaal, op wat nu het koertje is met de fietsenstalling voor leerkrachten achteraan de school, aan de Lange Heergracht. Het kenmerkende raam is er nog steeds.

Hij vond meteen een groepsfoto van het lerarenkorps in 1892-93. Daar stond centraal 'onze' leraar op. In een publicatie van de school wordt hij onder de foto geïdentificeerd als Victor Raeymaekers.

Lerarenkorps Sint-Romboutscollege 1892-1893. Centraal op de middenste rij Victor Raeymaekers (Collectie Schoolarchief Sint-Romboutscollege).⁸

Een bidprentje met foto zou de identificatie helemaal zeker maken. Het fotobidprentje van Victor Raeymaekers zit in verschillende collecties, en de identificatie klopt.

Een vergelijking van de gezichtsverhoudingen geeft de ultieme doorslag dat het om Victor Raeymaekers gaat. De gezichtsverhoudingen zijn identiek en rekening houdend met de andere hoek waaronder de foto's getrokken zijn komen alle gezichtstrekken overeen.

Uit onderzoek van de archivaris van het Sint-Romboutscollege blijkt dat Raeymakers in 1895-96 titularis was van de 3e Latijnse. De functies in de school waren heel statisch, het is dus erg waarschijnlijk dat hij dat ook was in 1894-95.

⁸ Onderste rij vlnr: K. Bocklandt, J. Van de Velde, G. Van Caster, directeur, J. Van Ballaer, F. Van der Auwera, L. Wouters, C. Reyniers; middelste rij vlnr: E. Van Neygen, A. De Bie, T. Janssens, J. Noyon (?), F. Sterckx, V. Raeymaekers, E. Lemesle, E. De Munter, E. Van Loey, E. Van den Broeck (?), J. Tuyls (?); bovenste rij vlnr: H. De Pooter, W. Cornelis, R. Van den Eeckhoudt, E. Moeremans (?), J. Van Keerberghen, Oscar De Puydt (?).

Bidprentje van V. Raeymaekers (Genealogische werkgroep van Heemkundige Kring De Griffioen, Dessel)

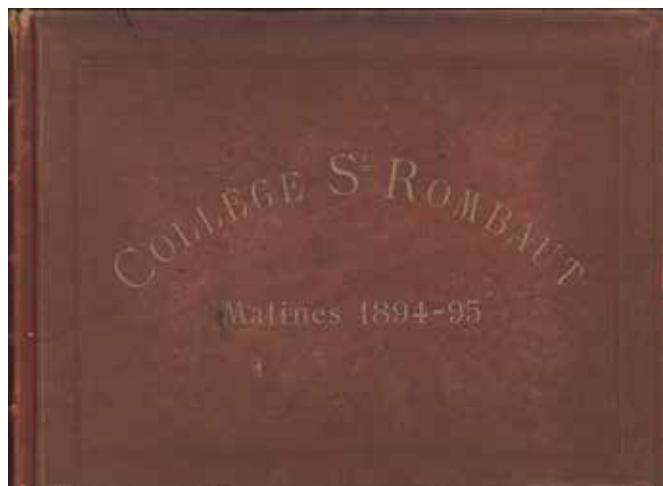

Vergelijking van de gezichtsverhoudingen tussen de mannen op beide foto's

In het schoolarchief zit ook het een volledig schoolalbum 1894-95 door David. Onze klasfoto zit er ook in, en uit de logische volgorde van de klasfoto's in het album blijkt dat het inderdaad over de 3e Latijnse moet gaan.

Raeymaekers was van 1883 tot 1906 leraar in het college, waarna hij diocesaan schoolinspecteur werd. In zijn geboortedorp Dessel stond Raeymaekers (°Dessel 1859; †Turnhout 1927) in april 1885 mee aan de wieg van "Het Kransken der Desschelaers", een groepje priesters en seminaristen uit Dessel dat jaarlijks samenkwam in de grote vakantie. Op een foto van het Kranske gedateerd tussen 1901 en 1911 is Raeymaekers goed herkenbaar. Het Kranske heeft meer dan 110 jaar bestaan.⁹

9 Dessel, zoals het vroeger was. 1995. Heemkundige Kring De Griffioen, Dessel.

Cover van het schoolalbum 1894-95, waarin ook deze klasfoto staat. (Collectie Schoolarchief Sint-Romboutscollege)

Eén van de foto's uit het album, met alle leraars en leerlingen (Collectie Schoolarchief Sint-Romboutscollege)

De leerlingen

In het archief van het college zitten nog oude puntenboeken met eindresultaten, met de namen van de leerlingen per klas. De opeenvolgende puntenlijsten brengen de hele schoolcarrière van de leerlingen in kaart: inschrijving in de school, zittenblijven, schoolverlaten, afstuderen.

De puntenlijst van de 3e Latijnse in 1894-95:

1. Elebaers Charles d'Anvers
2. De Prins Constant de Hever
3. Herbillon Joseph de Bruxelles
4. Van Muyen Gérard de Bois-le-Duc ('s Hertogenbosch)
5. Palmaers Louis de Malines
6. Verhaeghen Emile de Capelle-au-Bois (Kapelle-opden-Bos)
7. De Marré Joseph de Malines
8. Kempeneer Désiré de Malines
9. Doorackers Guillaume de Rotterdam
10. Delvaulx Théophile de Malines

11. Fris Hubert de Malines
12. Janssens Liévin de Malines
13. Wijckmans Louis de Bornhem
14. Van Horenbeeck Henri de Malines
15. Verheyen Emile de Malines
16. Schoofs Joseph de Kinroy
17. Tinel Joseph de Bruxelles
18. Van Langenacker Joseph de Malines
19. Van den Heuvel Ferdinand de Malines
20. Van Aerde Raymond de Malines
21. Slegers Corneille de Littoye
22. Delvaulx Alois de Malines
23. Tijsmans Martin de Rotterdam
24. Holemans Albert de Malines
25. Onstenk Bernard de Arnhem
26. Dierickx Henri de Malines
27. Descamps Charles de Malines
(gestopt in oktober)
28. De Swart Simon de Raemdoncksveer
(gestopt in februari)
29. Van Doren Auguste de Wolverthem
(gekomen in het 3e trimester)

Op de foto staan 27 leerlingen. Rekening houdend met de maanden waarin 2 leerlingen stopten en de komst van een nieuwe leerling, moet de foto gemaakt zijn tussen oktober en februari of in het 3e trimester. Dat zijn de enige maanden met 27 leerlingen in de klas. We gaan er van uit dat iedereen op de foto staat, zoniet kan de foto ook in september genomen zijn, bij afwezigheid van één leerling. Gezien het weelderige gebladerte zal de foto eerder in het derde trimester gemaakt zijn.

Als de naam op de achterkant van de foto die van de aangekruiste leerling is, dan moet hij één van de 5 Jo-

sephs zijn: Herbillon, De Marré, Schoofs, Tinel of Van Langenacker. Maar die namen lijken op het eerste zicht niet op het opschrift.

Door zoveel mogelijk leerlingen te identificeren op de verschillende bewaarde klasfoto's is het misschien mogelijk om de leerling met het kruisje, en daarmee de eigenaar van de foto en zijn familie, te identificeren.

Schooljaar 1896-97

In het archief van het college zit een foto van dezelfde klas in 1897, bij hun afstuderen in 'de retorica'. Die foto is, met gedeeltelijke identificatie, opgenomen in een schoolpublicatie van 1957 ter gelegenheid van 60 jaar afstuderen van vijf overlevende leerlingen. De overlevenden waren:

- Louis Delvaulx (ere-advokaat, ere-beheerder van *Banque de la Société Générale de Belgique*, Leuven),
- Theophile Delvaulx (burgerlijk mijnningenieur, ere-directeur-generaal van het Nationaal Pensioenfonds voor mijnwerkers, Oudergem),
- Z.E.H. Constant Deprins (oud-leraar en ere-directeur van de Religieuzen Ursulinen te Melsbroek, Hever),
- Z.E.H. Karel Elebaers (doctor in de Wijsbegeerte en Letteren, ere-godsdienstleraar, letterkundige en kanselredenaar, Brussel) en
- Hubert Fris (notaris, Mechelen).

De identificaties uit 1957, van boven naar onder en van links naar rechts: - L. Janssen, n.n., R. Van Aerde, n.n., L. Palmaers, E. Verhaegen, H. Van Horenbeeck, n.n., E. Dom. - F. Van den Heuvel, n.n., A. Delvaulx, H. Dierickx, D. Kempeneer, C. Deprins, n.n., n.n., J. Van Aerde. -

Dezelfde klas bij afstuderen in 1897, in de retorica, klas I (Collectie Schoolarchief Sint-Romboutscollege)

H. Fris, Th. Delvaux, A. Van Doren, K. Elebaers, J. Herbillon, J. De Marré, E. Verheyen.

Het zijn 25 leerlingen, er zijn er verdwenen en bijgekomen. Uit de analyse van de puntenlijsten door de archivaris van het college leren we wie precies in de klas van 1897 zat. Op die puntenlijst staan 25 geslaagde leerlingen en twee niet geslaagde (Haine en Tijsmans). Twee staan er dus niet op de klasfoto, want die is gemaakt voor het einde van het schooljaar.

Zijn er later bij gekomen en staan dus zeker niet op onze foto van 1894-95: Evariste Dom, Jules Goossens, Charles Haine en Josse Van Aerden (geel). Dom en Van Aerden zijn geïdentificeerd.

Zijn weggefallen en staan dus wel op onze foto, maar niet op die van 1897: Guillaume Doorakkers, Joseph Van Langenacker en Albert Holemans.

Martin Tijsmans was afwezig in het 3e trimester, als we aannemen dat de foto in het 3e trimester genomen is, dan is hij één van de afwezigen.

Henri Dierickx staat niet in de puntenlijst van 1897, maar hij is wel geïdentificeerd op de foto. Waarschijnlijk is dat een foute identificatie in 1957.

Met die wetenschap kunnen we via gezichtsvergelijking bijna alle afstuderenden koppelen aan hun jongere zelf in 1894-95.

De Nederlandse Witte Pater Gerard Van Muyen is bijkomend geïdentificeerd met behulp van een foto uit een tijdschrift, gevonden via Delpher.nl (groen).

Van Doren is geïdentificeerd op beide foto's, hij kwam pas in het 3e trimester in de klas van 1894-95. Dat bevestigt dat onze foto in het 3e trimester gemaakt is.

Van de vier niet-gekoppelde leerlingen zijn er twee geïdentificeerd, de twee andere moeten dan Jules Goossens en Charles Haine (1877-1897)¹⁰ zijn.

Er blijven vier gekoppelde leerlingen zonder naam over (inclusief de waarschijnlijk fout geïdentificeerde Dierickx) (paars) en één leerling die niet op de foto staat.

De aangekruiste jongen op onze foto is er niet bij. Hij heeft ondertussen de school verlaten of is blijven zitten en later afgestudeerd. Dan zou hij één van de in 1897 ontbrekende of niet-geïdentificeerde leerlingen moeten zijn, die er wel waren in 1894-95:

Niet meer aanwezig in 1897:

- Doorakkers Guillaume (1877-1896)¹¹
- Holemans Albert
- Van Langenacker Joseph
- Dierickx Henri

Niet-geïdentificeerd op foto 1897 (4 gekoppeld en 2 niet op de foto):

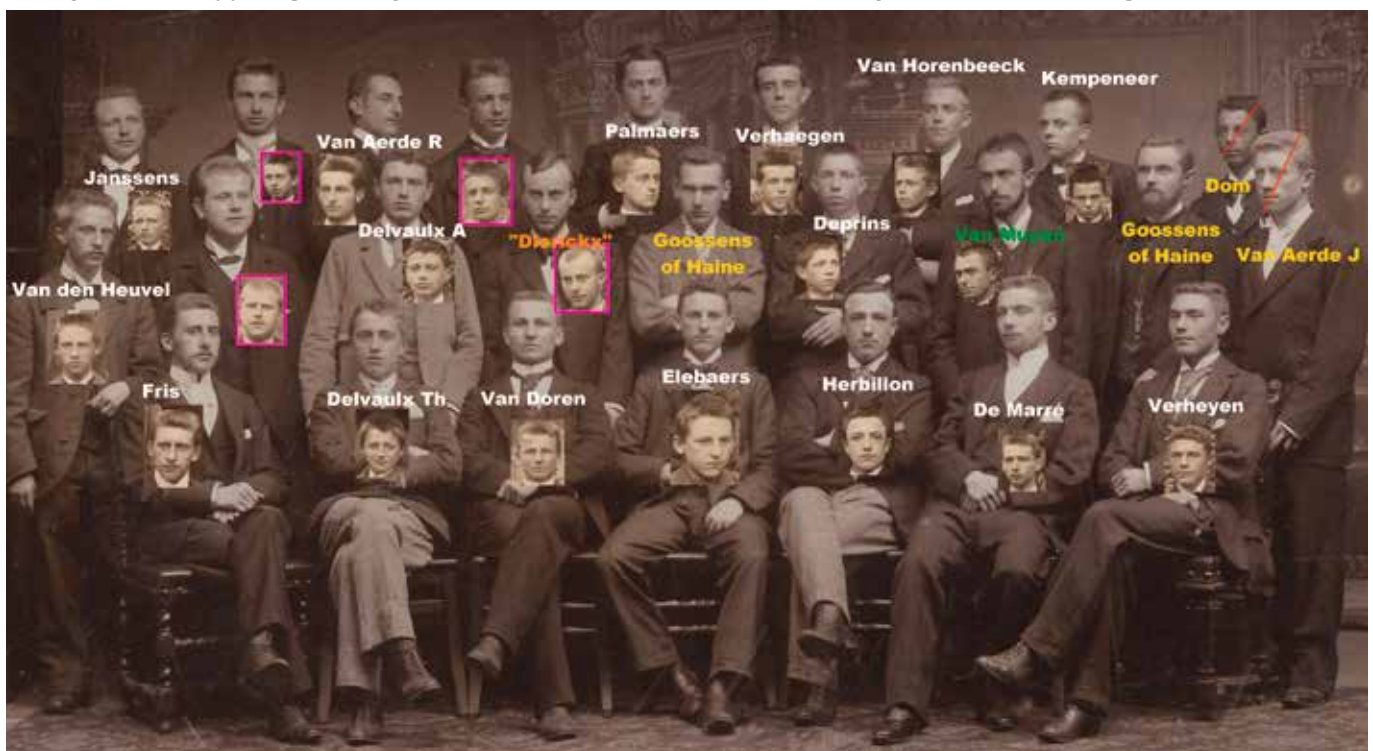
- Onstenk Bernard (1878-1939)¹²

¹⁰ Student Karel Jozef Haine overlijdt vlak na zijn afstuderen in Mechelen 8-7-1897, akte 572 van de burgerlijke stand. Via www.mechelsegenealogischebronnen.be

¹¹ Voor de gegevens van Tijsmans en Doorakkers, zie bevolkingsregisters, geboorteregisters en overlijdensregisters van Rotterdam. Online via www.stadsarchief.rotterdam.nl

¹² Voor Onstenk, geboren in Arnhem, zie bevolkingsregisters Culemborg, online via www.regionaalarchiefrivierenland.nl. En overlijdensregister Boxtel, online via www.bhic.nl.

Identificatie en koppeling met de foto van 1894-95 (Collectie Schoolarchief Sint-Romboutscollege)

Klas 5 van 1892-93. (Collectie Schoolarchief Sint-Romboutscollege)

- Tinel Joseph
- Schoofs Joseph
- Slegers Corneille
- Wijckmans Louis
- Tijsmans Martin (afwezig in 3e trimester) (1876-1899)

Schooljaar 1892-93

Het schoolarchief bewaart een gelijkaardig schoolalbum van 1892-93, gemaakt door fotograaf Prosper Morren uit Mechelen.

In 1892-93 vinden we leerlingen van de klasfoto van 1894-95 terug in twee verschillende klassen: de 4e en de 5e. Sommige leerlingen moesten namelijk het 4e of het 3e jaar overdoen¹³, ze kwamen pas samen in de klas in 1893-94 of 1894-95.

Op de klasfoto van Klas 5 van 1892-93 staan 27 leerlingen, er zijn er maar 24 afgestudeerd, twee stopten met Kerstmis, één met Pasen.

¹³ Er werd afgeteld: het zesde jaar waren de jongste leerlingen, in het eerste jaar studeerde je af.

Op de klasfoto van Klas 4 van 1892-93 staan 22 leerlingen, er zijn er maar 20 afgestudeerd, één volgde maar enkele lessen en één stopte na het eerste trimester.

Deze reeks foto's moet dus in het eerste trimester genomen zijn.

De drie Nederlanders (Doorakkers, Tijsmans en Onstenk) en Slegers en Schoofs waren nieuw in 1894 en komen dus niet voor op deze foto's.

Vijftien leerlingen van 1894-95 zitten in klas 5 van 1892-93. Van de 27 leerlingen op de foto waren 14 overeenkomende gezichten vrij gemakkelijk te vinden. Vier namen hebben nog geen gezicht: Albert Holemans, Joseph Tinel, Louis Wijckmans en de echte Henri Die-rickx.

Vier leerlingen van 1894-95 zitten in klas 4 van 1892-93: Raymond Van Aerde, Joseph Van Langenacker, Désiré Kempeneer en Joseph Herbillon. Ze zijn alle vier teruggevonden op deze foto. Vermits ze op één na met naam en gezicht geïdentificeerd zijn, moet de overblijvende Joseph Van Langenacker zijn. Hij is de jongen met het kruisje, de eigenaar van de foto!

Met wat goede wil kan je in het opschrift op de ach-

Klas 4 van 1892-93. (Collectie Schoolarchief Sint-Romboutscollege)

Klas 3 van 1894-95 met de overeenkomende gezichten van klas 4 (groen) en klas 5 (blauw) van 1892-93, en met de geïdentificeerde leerlingen (collectie van de auteur)

terkant van de klasfoto nu inderdaad *Joseph Van Lang* lezen.

De puntenlijsten tonen dat hij in het schooljaar 1896-97 zijn voorlaatste jaar probeerde over te doen, hij zat tot januari 1897 in de 2e klas.

Het gaat om Joseph Jean Theodoor Marie Hubert Cornille Van Langenacker, geboren in Vilvoorde op 2-7-1878 en overleden in 1928 in Aalst. Ik heb voornamelijk geen bidprentje met of zonder foto van hem gevonden.

Joseph en zijn ouders verhuisden in 1886 van Vilvoorde naar de Goswin de Stassartstraat 12 in Mechelen. Zijn ouders huwden in 1876 in Kortenberg. Zijn vader, Theodore Michel Hubert (°Maastricht 1824; †Mechelen 1887), was dan een weduwnaar van 52 jaar. Zijn moeder, Eleonore Goes, was 31. Hijzelf huwde in Aalst, op 24-08-1903, met Mathilde Schotte (1875-1956). Joseph was dan boekdrukker in Mechelen.¹⁴

Josse Van Aerde(n) zit in klas 4 van 1892-93, verdwijnt in de schooljaren 94-95 en 95-96, maar is in 1896-97 wel weer aanwezig. Hij is inderdaad terug te vinden op deze foto.

De anoniemen

Er zijn nog 9 leerlingen zonder naam op de foto van 1894-95, 'Dierickx' inclusief. Drie van hen komen overeen met een gezicht op een oudere foto.

De drie anonieme leerlingen die op een oudere foto staan

Het moeten Albert Holemans, Joseph Tinel, Louis Wijckmans of Henri Dierickx zijn. De vijf andere leerlingen zijn pas in 1894-95 in de school gekomen.

Albert Holemans (°Mechelen 1878; †Mechelen 1943)¹⁵ is gestopt na het 3e en staat dus niet op de foto van 1897. Een doodsprentje met foto is niet meteen te vinden.

Henri Dierickx is misschien de Henri Dirickx geboren in Mechelen 12-9-1879, volgens het bevolkingsregister

14 Zie bevolkingsregisters Mechelen, online via www.mechelsegenealogischebronnen.be. Huwelijk online via www.madeinAalst.be. Overlijden, zie familiegraf op begraafplaats Kerkhoflaan, Aalst. Foto online op Geneanet <https://nl.geneanet.org/cemetery/collection/50515-aalst-begraafplaats-kerkhoflaan>.

15 Doodsbrief online via www.mechelsegenealogischebronnen.be

van Mechelen. Hij was schrijver bij zijn huwelijk met Seelde in 1903¹⁶, en ook bij zijn scheiding in 1921¹⁷ en zijn tweede huwelijk met Gooskens in 1924¹⁸. Hij overlijdt in 1945¹⁹. Een doodsprentje met foto is niet meteen te vinden.

Over Louis Wijckmans kon ik voornamelijk niets terugvinden.

Joseph Tinel (°Brussel 9-6-1878; †Brussel 18-1-1913) is de oudste zoon van de bekende componist Edgar Tinel en Maria Coeckelberghs. Ze verhuisden in 1883 met hun drie zonen, Joseph, Jean (°1880, die in 1899 afstudeert aan hetzelfde college) en François (°1882), van Brussel naar de Lange Schipstraat 53 te Mechelen. In Mechelen zullen nog drie kinderen geboren worden, Guido (°1885), Antoine (°1890) en Paul (°1892).²⁰

Het Tinelmuseum te Sinaai²¹ beschikt over een onduidelijke gerasterde kopie van een foto die zich in het Fonds Tinel van de Koninklijke Bibliotheek bevindt. Daarop staan de zes zonen van Edgar Tinel. Joseph is de oudste, de grootste op de foto. Aan de leeftijd van de kinderen te oordelen moet de foto genomen zijn omstreeks 1897-98.

Vergelijking van Joseph Tinel in 1895 en ongeveer twee jaar ouder.

Er is eigenlijk maar één jongen van de drie wiens trekken in de buurt komen (zie gezichtsvergelijking). Op de foto van het Tinelmuseum is Joseph een paar jaar ouder. Zijn gezicht is langer worden, maar de kern, ogen-neusmond, komt wel goed overeen. De haarlijn is dezelfde, het is de enige anonieme leerling die het kan zijn. Hij is niet terug te vinden op de foto van 1897, dus dan zou Tinel de tweede afwezige zijn op de klasfoto van '97.

Al bij al blijft het een heel manke vergelijking en identificatie. Op de originele foto in het Fonds Tinel zullen de ogen beter zichtbaar zijn en kan de overeenkomst met meer zekerheid vastgesteld worden.

16 Mechelen, huwelijksakte 44 van 1903.

Via www.mechelsegenealogischebronnen.be

17 Huwelijksregister Mechelen van 1921, akte 21.

Via www.mechelsegenealogischebronnen.be

18 Mechelen, huwelijksakte 26 van 1924.

Via www.mechelsegenealogischebronnen.be

19 Gazet van Mechelen 9-3-1945, overlijdensberichten burgerlijke stand op blz 4.

20 Zie bevolkingsregisters en burgerlijke stand geboorten van Mechelen, online via www.mechelsegenealogischebronnen.be.

21 Tinelmuseum. <http://www.edgartinel.be/>. Hun archief is volledig gedigitaliseerd en online gezet.

De volledige foto blijft een onafgemaakte puzzel. Veel leerlingen zijn met quasi zekerheid geïdentificeerd, net zoals de eigenaar van onze foto. Maar misschien zitten er nog fouten in de puzzel zoals hier uitgelegd. Er is nog werk aan, maar het is zeker niet onmogelijk om nog meer leerlingen te identificeren.

Nawoord

Het is duidelijk dat klasfoto's al minstens bestaan van in de jaren 1860, toen het praktisch doenbaar werd om grote groepen te fotograferen op verplaatsing. Er zijn zelfs klasfoto's te vinden in de jaren 1840 en 1850, maar die zijn heel zeldzaam.

Het is interessant om weten dat ook Morren klasfoto's en schoolalbums maakte, zoals het album 1888-89 en 1892-93 van het Sint-Romboutscollege. Prosper Morren was in Mechelen gevestigd sinds april 1890, voordien was hij een bekende fotograaf in Leuven sinds 1870, net als zijn zonen Edouard en Emile Morren.²²

Ook Morren nummerde zijn negatieven, alle nummer

²² Directory of Belgian Photographers. FoMu Antwerpen. <https://fomu.atomis.be/index.php/morren-prosper;isaar>

1888-89 hebben de vorm 214xx, die van 1892-93 zijn van de vorm 36xx.

In het archief van het Sint-Romboutscollege zitten nog een paar oude albums. David kwam ook in 1903-1904 langs. En in 1909 kwam Tourtre voor een klasfotoalbum, een andere fotograaf uit Levallois (Rue Gide 53).

Mijn grote dankbaarheid gaat naar de archivaris van het Sint-Romboutscollege te Mechelen voor de tijd en moeite die hij besteedde om te helpen.

Als je zelf een oude familiefoto bezit die in aanmerking komt om besproken te worden in deze rubriek dan kan je een scan van voor- en achterzijde sturen naar de redactie (redactie@familiekunde-vlaanderen.be), vermeld de nauwkeurige afmetingen en de dikte van het karton. Vertel er ook bij wat je al dan niet weet over de foto en eventueel de context zoals een foto van de volledige albumpagina.

<http://spoorzoeker.petereyckerman.be>